

Akademický bulletin

AV ČR

7/1996

Z AKADEMICKÉ RADY

Z 53. zasedání Akademické rady

Zasedání Akademické rady se konalo 4. června 1996 a řídil je předseda Akademie věd ČR R. Zahradník.

Při ověření zápisu z 52. zasedání AR ze 14.-15. května 1996 (bod I) byly vzaty na vědomí námitky ředitele Ústavu informatiky a výpočetní techniky AV ČR doc. RNDr. P. Hájka, DrSc., obsažené v jeho dopisu ze dne 29. 5. 1996 a týkající se nesouhlasu AR s uzavřením smlouvy o nájmu nebytových prostor spravovaných ÚIVT se společností I.C.C.C., s.r.o. v předloženém znění, a informace o jednání s ředitelem ÚIVT, které proběhlo před jednáním AR. V této souvislosti bylo konstatováno, že AR setrvává na přijatém stanovisku k původnímu návrhu smlouvy. Vzhledem k tomu, že podle výsledku ověření není reálné využít tyto prostory pro umístění Ústavu pro českou literaturu AV ČR, vyslovila AR souhlas s přepracováním smlouvy se společností I.C.C.C. a pověřila V. Petruše, K. Jungwirthu a M. Mareše ve spolupráci s ředitelem ÚIVT dalším řešením této záležitosti.

Návrh doporučení ke koordinaci postupu při zařazování tvůrčích pracovníků pracovišť AV ČR do platových tříd (bod III) uvedl V. Pačes tím, že je předkládán na základě usnesení VIII. zasedání Akademického sněmu z března 1996. V diskusi byly mimo jiné vyjasňovány některé přístupy pracovišť při zařazování pracovníků do jednotlivých tříd.

AR schválila doporučení ke koordinaci postupu při zařazování tvůrčích pracovníků pracovišť AV ČR do platových tříd podle předloženého návrhu a uložila K. Jungwirthovi, H. Illnerové a V. Heroldovi, aby seznámili ředitele vědeckých pracovišť se schválenými doporučeními a zajistili jejich projednání a uplatňování v jednotlivých sekcích a na vědeckých pracovištích. Dále jim uložila, aby ve spolupráci s V. Petrušem průběžně sledovali dodržování doporučených postupů na vědeckých pracovištích AV ČR a v případě zjištění výrazných neodůvodněných odchylek činili opatření k nápravě.

Materiál o převodu majetku po zrušených pracovištích Akademie věd ČR na Kancelář Akademie věd ČR (bod IV), obsahující i přehled o stavu a hospodaření s tímto majetkem, uvedl V. Petrus.

AR vzala na vědomí tuto zprávu, převedla právo hospodaření s uvedeným movitým i nemovitým majetkem na Kancelář Akademie věd ČR a uložila V. Petrušovi a J. Škodovi, aby ji průběžně informovali o hospodaření s majetkem uvedeným v tomto usnesení.

Při probírání ekonomických a organizačních záležitostí (bod V) informoval V. Petrus o stavu přípravy podkladů pro návrh rozpočtu Akademie věd ČR na rok 1997 podle pokynů Ministerstva financí ČR. Mj. uvedl, že byly zpracovány vývojové ekonomické údaje o všech pracovištích AV ČR od roku 1994, shromažďují se podklady o jejich vědecké aktivitě za poslední 2 roky a o průměrné citovanosti jejich publikací za posledních 15 let. Zároveň se upravují podkladové materiály pro jednání o rozpočtu v Radě vlády ČR pro výzkum a vývoj. Texty o vědecké aktivitě a další požadované údaje za jednotlivá pracoviště budou ještě posouzeny členy předsednictva AR odpovědnými za jednotlivé vědní oblasti.

Návrh na udělení čestné medaile AV ČR (bod VI), předložený K. Jungwirthem k ocenění celoživotního díla a zásluh prof. Kurzweila u příležitosti jeho 70. narozenin, uvedl R. Zahradník.

AR udělila čestnou medaili AV ČR "DE SCIENTIA ET HUMANITATE OPTIME MERITIS" prof. RNDr. Jaroslavu Kurzweilovi, DrSc., vedoucímu vědeckému pracovníkovi Matematického ústavu AV ČR.

Návrh dohody o spolupráci mezi AV ČR a Estonskou akademii věd (bod VII) zdůvodnil J. Niederle.

AR dohodu ze dne 10. 4. 1996 schválila a uložila J. Niederlovi informovat ústavy AV ČR o jejím uzavření a v součinnosti s nimi zajišťovat její plnění.

Návrh na složení komise pro výběr ředitele Astronomického ústavu AV ČR (bod VIII) uvedl K. Jungwirth.

AR jmenovala komisi pro výběr ředitele ASÚ ve složení: prof. Ing. J. Niederle, DrSc. (AR AV ČR) /předseda/, RNDr. P. Hadrava, CSc. (ASÚ), RNDr. P. Harmanc, DrSc. (ASÚ), RNDr. P. Hejda, CSc. (GFÚ), doc. RNDr. J. Langer, CSc. (MFF UK), prof. RNDr. B. Sedlák, DrSc. (MFF UK), RNDr. L. Sehnal, DrSc. (ASÚ), doc. RNDr. M. Šolc, CSc. (ASÚ UK), RNDr. J. Štekl, CSc. (ÚFA), prof. RNDr. V. Vanýsek, DrSc. (ASÚ UK), Ing. J. Vondrák, DrSc. (ASÚ), RNDr. J. Žižňovský, CSc. (ASÚ SAV). □

Dne 25. 4. 1996 předala místopředsedkyně AV ČR doc. RNDr. H. Illnerová, DrSc., jménem Akademie věd České republiky Čestnou oborovou medaili J. E. Purkyně za zásluhy v biologických vědách prof. MUDr. Gertě Vrbové, D.Sc., profesorce vývojové neurobiologie, Department of Anatomy and Developmental Neurobiology, University College, London.
Foto Jiří Plechatý

ZE ŽIVOTA ÚSTAVŮ

Akademické hodnotitelské grémium

Spolu s transformací Akademie se chýlí ke konci i práce Akademického hodnotitelského grémia, které po dva roky metodicky vedlo hodnotitele pro 60 ústavů AV ČR, soustředěné v oborových grémích, sestavených z vybraných domácích vědců i odborníků ze zahraničí.

“To, co Akademické hodnotitelské grémium udělalo, je pionýrský čin v rámci této země i celého bývalého bloku zemí východní Evropy,” řekl předseda AV ČR Rudolf Zahradník v úvodu setkání protagonistů dvouletého hodnocení ústavů AV ČR s novináři. “Hodnocení probíhá s mimořádným nasazením, pílí i extrémní otevřenosť vůči všem komponentám vědy, tisku a veřejnosti.”

Na otázky: “Proč hodnotit vědu, Jaké se objevují potíže či Jak vypadají výsledky nezávislého hodnocení” hovořili a smysl hodnocení vědy při setkání s novináři 6. května 1996 objasňovali předseda AHG prof. Ing. Jan Jeník, DrSc., místopředseda AHG prof. PhDr. Pavel Spunar, CSc., a místopředseda AV ČR prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc.

Jaký byl postup práce? Po skončení zpravidla třídenního ”prezenčního” jednání na pracovištích a na podkladě předem poskytnuté písemné zprávy ústavu sestavilo každé oborové grémium závěrečnou zprávu, po podpisu přítomných dále nezměnitelnou. Písemně se k ní mohl vyjádřit ředitel hodnoceného ústavu. Souhrnný hodnotitelský materiál obdržela v závěru hodnocení Akademická a Vědecká rada AV ČR, které byly objednavateli hodnocení. Jeden výtisk převzalo vedení Ústavu, další dvě kopie zůstávají v sekretariátu AHG.

Výsledné elaboráty jsou důvěrné, nejsou proto zveřejňovány seznamy aktivistů v oborových grémích a AHG, kteří na sebe vzali odpovědnost vyjádřit se ke stavu vědeckých pracovišť i nadřazené instituce.

Hodnota, délka a výstížnost výsledků hodnocení je velmi rozlišná. Většinou je hodnocení pokusem o vystížení pozice příslušného ústavu

v českém i evropském kontextu. Obsahuje často návrhy úprav a změn, které jsou v podstatě kritikou činnosti či struktury ústavu. Plyně z něho i doporučení pro další rozvoj uvedeného obooru v rámci AV ČR.

“Podrobné údaje z ústavů, posuzované pomocí mezinárodního kolegia, v mnoha případech usnadnily sebereflexi vědeckým týmům i celým ústavům. Kritika dala podnět k novému zaměření a případným změnám v rámci oddělení i ústavu.”

Na začátku roku 1996 mělo vedení AV ČR v ruce hodnocení ze 70 % ústavů. V polovině tohoto roku bude k dispozici souhrn dílčích i zobecnitelných kladů a nedostatků na všech pracovištích Akademie. Z hodnocení vysvítá objektivní svědectví o současném postavení akademických ústavů v kontextu českém, evropském i světovém. Nezanedbatelným výsledkem je první prověřená metodologie systému nezávislého hodnocení na území ČR,” shrnul zkušenosti grémia i svoje zkušenosti předsedy prof. Jeník.

V debatě, při které členové grémia a Akademie odpovídali na otázky novinářů, se rozhovor točil okolo mezinárodní spolupráce a dohod, výměny pracovníků Akademie se zahraničními vědci, účasti na mezinárodních projektech i mezinárodních zahraničních grantech.

“Zájem domácích podnikatelů o spolupráci s vědeckými ústavy se zatím projevuje hlavně ze strany větších podniků, jako jsou Škodovka, ČKD Praha, Pražské pivovary, Kralupy, Svatý průmyslu. Znepokojení vyvolává snaha zahraničních podnikatelů přenechat nám výrobu, výzkum si ale dělat sami, což je právě to, co nechceme...” uzavřel svůj vstup prof. Pačes. “Domácí podniky zatím ústavům na jejich projekty nepřispívají,” dodal, “což je pochopitelné. Až se odrazí ode dna, jistě projeví zájem o spolupráci a podle svých možností pomohou.”

Výsledky práce Akademického hodnotitelského grémia jsou jedním z výrazných rysů transformace současné české Akademie věd, jsou prvním krokem k decentralizaci, k samostatnosti ústavů i k samosprávě při vedení zahraničních styků.

-sd-

Čestná oborová medaile J. E. Purkyně

Medaile byla zřízena Československou akademii věd dne 2. září 1965 k ocenění vynikajících výsledků vědecké práce v biologii, především v oborech biologicko-lékařských. Od roku 1993 ji uděluje Akademie věd České republiky.

Jan Evangelista Purkyně (1787-1869), jehož jméno plaketa nese, byl velký český přírodovědec a filozof, který se řadí k nejpřednějším biologům 19. století. Ve Vratislavě, kde získal profesuru na doporučení J. W. Goetha, zavedl experimentální metody, zřídil laboratoř a vybudoval samostatný fyziologický ústav. Později působil na pražské univerzitě.

J. E. Purkyně je jedním ze zakladatelů experimentální fyziologie a psychologie. Jeho vědecké práce zasahují do mnoha oborů. Již jeho doktorská dizertace “O subjektivních zrakových jevech” vzbudila mezi odborníky velkou pozornost. Další Purkyněovy výzkumy vedly nejen k plodným podnětům v metodách vyšetřování zraku a v základních otázkách vidění, ale i k mnoha novým výzkumným směrům. Jeho mikroskopické výzkumy se staly základem buněčné teorie. Některé Purkyněovy objevy byly nazvány jeho jménem. J. E. Purkyně založil a vydával přírodovědecký časopis Živa, spoluzařádal Časopis lékařů českých a Spolek českých lékařů. Aktivně se též účastnil českého politického a kulturního života.

J. E. Purkyně usiloval o zřízení národní akademie jako vrcholné vědecké instituce. Ve

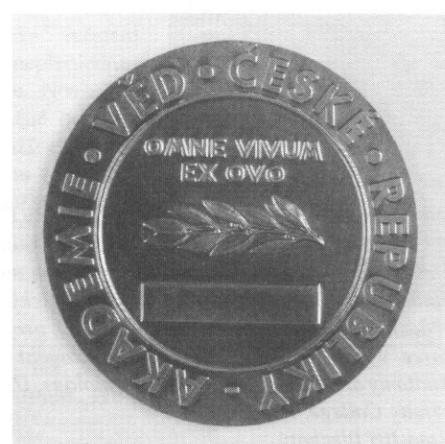
spise Akademie podal její koncepci. Myšlenky z tohoto projektu se uplatnily i v přípravě vzniku současné Akademie věd.

Autorem výtvarného návrhu medaile J. E. Purkyně je akad. sochař Alexandr Mrázek (nar. 1918), žák profesora J. Horejce. Tím, že do předávané medaile je vyryto jméno jejího nositele, stává se individuálním uměleckým předmětem.

Nositeli čestné oborové medaile J. E. Purkyně jsou například:

prof. Robert A. McCance (Anglie)	1967
prof. Charles Glen King (USA)	1969
prof. Josef Charvát	1972

Dr. Jozef Zachar	1980
prof. Zdeněk Lojda	1988
prof. Vsevolod J. Brodský (Sov. svaz)	1988
prof. Yuichi Yamamura (Japonsko)	1989
Dr. Ctirad John	1990
prof. Ewald R. Weibel (Švýcarsko)	1993
prof. Sir Hans Krebs (Anglie)	1968
prof. Vilém Laufberger	1970
Dr. Ladislav Vyklický	1975
prof. Vratislav Schreiber	1984
prof. Giorgio Semenza (Švýcarsko)	1988
prof. Klaus Thurau (NSR)	1989
akad. Oleg G. Gazenko (Sov. svaz)	1990
prof. Rita R. Collwell (USA)	1991
prof. Jacopo Meldolesi (Itálie)	1994

Představujeme ústavy Akademie věd ČR

Historický ústav AV ČR

Historický ústav AV ČR má za sebou více než sedmdesát let badatel- ské a ediční práce. K jeho průmým předchůdcům patří v roce 1921 založený Československý státní historický ústav. Od roku 1952 byl Historický ústav začleněn do Československé akademie věd, v jejímž rámci pracuje přes mnohé reorganizace a změny názvu dodnes.

Charakteristika ústavu

V současné době charakterizují zaměření Historického ústavu AV ČR následující oblasti pozornosti:

- a) vědecké bádání o českých, československých a obecných dějinách, historická geografie, dějiny historiografie, teorie a metodologie oboru
- b) edice historických pramenů starších, novějších a nejnovějších českých dějin, publikování bibliografie k českým dějinám, vydávání biografických slovníků českých zemí a vědeckých odborných časopisů, kterými jsou Český časopis historický a Slovanský přehled
- c) spolupráce s vysokými školami a jinými vědeckými badatelskými a odbornými centry v České republice
- d) mezinárodní vědecká spolupráce
- e) výchova vysoko kvalifikovaných odborných a vědeckých spolupracovníků pro potřeby vědecké práce a praxe
- f) publikování výsledků bádání v rámci jejich popularizace.

Vedle vlastní výzkumné a popularizační práce zajišťuje Historický ústav služby širší historické obci a zájemcům o dějiny. Vědecká oddělení zodpovídají dotazy, připravují expertizy a posudky pro vědecké instituce, nakladatelství, masmédiá i jednotlivce. Neocenitelná je svým rozsahem a shromážděnými fondy Ústavní knihovna. Servisní služby veřejnosti zajišťují také bibliografický úsek knihovny a ústavní nakladatelství.

Struktura ústavu

Oddělení starších dějin

se zabývá výzkumem českých dějin od jejich historických počátků do sklonku 18. století a studiem vybraných otázek ze světové historie. České dějiny sleduje ve středoevropských a evropských souvislostech. Oddělení zajišťuje vydávání středověkých pramenů domácí i zahraniční provenience. V rámci oddělení působí i tým historické geografie. Oddělení připravuje sborníky Mediaevalia Historica Bohemica, Folia Historica Bohemica a Historická geografie.

Oddělení novějších českých dějin

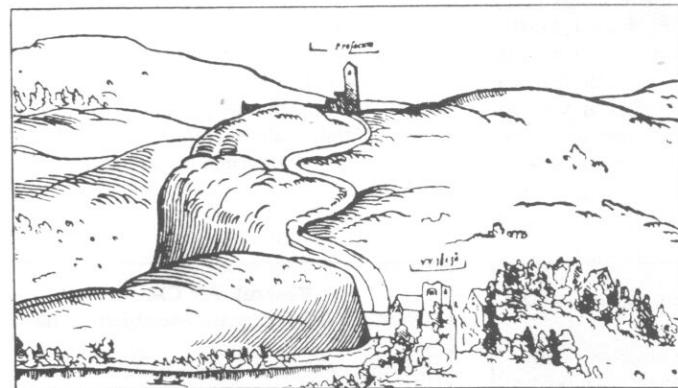
se zabývá moderními českými a československými dějinami od první poloviny 19. století do konce druhé světové války. Sleduje český vývoj v širším evropském kontextu. Oddělení vydává dvě vnitruštávní periodika: Moderní dějiny a Hospodářské dějiny – Economic History.

Oddělení obecných dějin 19. a 20. století

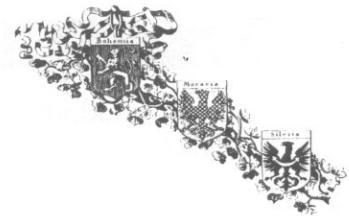
vzniklo v květnu 1993 přičleněním části pracovníků bývalého Ústavu pro dějiny střední a východní Evropy. Věnuje se dějinám střední, východní a jihozápadní Evropy, časově se zaměřuje hlavně na 19. a 20. století. Oddělení vydává časopis Slovanský přehled a sborník Slovanské historické studie.

Oddělení Biografického slovníku českých zemí

připravuje podle projektu schváleného v roce 1991 Biografický slovník českých zemí. V roce 1994 byl vydán jeho první ukázkový sešit.

Prosek – lokalita, v níž je dnes umístěn Historický ústav AV ČR – na vedutě Prahy z roku 1562

Brněnská pobočka

je součástí Historického ústavu

AV ČR a byla s výjimkou let 1988 – 1990 budována vždy společně s ním. Umožňuje lepší využití pramenů, uložených na Moravě. V současné době vede spojení s Prahou badatele k výzkumu celonárodní problematiky. Pobočka má jako pražský ústav tři oddělení a spolupracuje také s Biografickým slovníkem.

Knihovna a Nakladatelství Historický ústav

Knihovna vznikla ve dvacátých letech, vydavatelství bylo do ústavu začleněno později a podoba nakladatelství vykristalizovala až koncem šedesátých let. V květnu 1990 získal Historický ústav nakladatelstvé oprávnění. Knihovna obsahuje úctyhodnou sbírku téměř čtvrt milionu knihovních jednotek. Bibliografický úsek, založený na podnět prof. J. Pekaře, vznikl až po válce a organizačně byl do Historického ústavu začleněn počátkem padesátých let.

Mapová sbírka

byla založena v roce 1931. Mapy a atlasy byly získávány dary, nákladem, výměnou s různými institucemi a z pozůstatků. Po druhé světové válce ji rozšířily konfiskáty. Po revizi v roce 1991 je sbírka členěna na oddíl obecně zeměpisných, topografických a tematických map a plánů českých zemí, evropských zemí a států, a na oddíl atlasů. Významným celkem jsou mapy a plány českých zemí ze 17. - 19. století.

Pozůstalost Augusta Sedláčka

představuje fond, který vznikl z odborné činnosti významného českého historika Augusta Sedláčka (1843 - 1926) a jeho spolupracovníků. Jejím jádrem je rozsáhlá kartotéka.

Dlouhodobé projekty

Edice historických pramenů – patří k základním úkolům ústavu: Edice Regesta Bohemiae et Moraviae Wenceslai IV. – Listy na obranu Husa a jeho pře – Johannis Hus, Dicta de tempore – Kronika Františka Pražského. Pokračuje vydávání díla Petra Chelčického a Konráda Waldhausera.

Z dalších: Biografický slovník českých zemí, Bibliografie k československým (českým) dějinám, Historický atlas měst ČR, Příručka historických měst Čech a Moravy, Československo – polská jednání o vytvoření konfederace a spojenectví 1939 – 1944, Historické souvislosti rozpadu Jugoslávie.

Mezinárodní spolupráce

Vedle dlouhodobých projektů (Medieval Central East Europe: An Encyclopedia, Bank - Industry Relations in interwar Europe, Repertorium fontium hussiticarum a další) pomáhají pracovníci ústavu při přípravě mnoha mezinárodních publikací, jsou členy zahraničních vědeckých a vydavatelských institucí a přispívají do zahraničních periodik.

Výuka na univerzitách

Pracovníci ústavu se podílejí na pedagogické činnosti řady univerzit a vysokých škol, kde mají přednášky, vedou semináře a vyučují v rámci postgraduálního vzdělávání.

Otázka pro ředitele Historického ústavu AV ČR, prof. PhDr. Františka Šmahela, DrSc.: Jak bude váš ústav vypadat v roce 2000?

Měl by mít přibližně stejný počet badatelů, avšak s poněkud odlišným zaměřením pracovní činnosti. Ústav již nějaký čas přikládá významnější význam úkolům, které vysoké školy, archivy nebo muzea mohou plnit jen v malé míře. Jde o náročné edice pramenů, oborové bibliografie, Biografický lexikon českých zemí, Historický atlas měst ČR a v neposlední řadě též o vydávání historických odborných periodik ústřední povahy a specializovaných ročenek. Část měst ústavu by měla být vyhrazena pro krátkodobé studijní pobytu nositelů grantových úkolů, nový vzruch by měli do ústavních prostor přinést doktorandi.

Sylva Daničková

HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR

Prosecká 74, 190 00 Praha 9

ředitel prof. PhDr. František Šmahel, DrSc.

telefon : (0042 2) 887513, 882121, 882334

fax: (0042 2) 8875 3

ZPRÁVY - OZNÁMENÍ

Važme si více dokladů o životě našich předků

Velmi aktuální problém - ochrana a záchraha archeologických památek v České republice - byl tématem nedávného setkání ředitelů Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze, PhDr. Petra Sommera, CSc., a dalších vedoucích pracovníků ústavu s novináři. Debata na tiskové konferenci v knihovně Archeologického ústavu 7. června 1996 se soustředila především na připravovanou novelu památkového zákona, která měla být schválena na poslední schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v minulém funkčním období, ale bohužel se tak nestalo. Dosavadní novela z roku 1992 totiž dostatečně nezavazuje investory, podnikatele či stavební firmy k tomu, aby objednali a uhradili archeologický výzkum na místech uvažovaných staveb. Jsou investoři, kteří s výzkumem počítají už v projektech a s archeology při jeho realizaci spolupracují, ale těm, kteří ochranu a záchranu archeologických památek ignorují, se zatím na rozdíl od mnoha jiných zemí, vyplácí platný zákon potrušovat. Možnost udělení pokut maximálně 100 tisíc Kč za porušení zákona, třeba několikeré, je slušně řečeno k pousmání. Navíc, v naší společnosti se dosud nevžila její odpovědnost za archeologické památky, které jsou bezesporu součástí kulturního dědictví. Odborníci z Archeologického ústavu v Praze tak zápasí v současné době o zachování neocenitelných pokladů naší dávné historie a zároveň o existenci.

Zmíněné setkání s novináři se kromě legislativních problémů zaměřilo na konkrétní výsledky práce Archeologického ústavu AV ČR, zvláště při výzkumech na Pražském hradě a ve Staré Boleslaví. Na Pražském hradě se stále soustavně věnuje pozornost prostorům s dochovanými archeologickými situacemi, odkrytými za první republiky nebo v 50. letech. Provádí se revizní výzkum nejdůležitějších míst a ve spolupráci se Správou Pražského hradu se realizují některé kroky nezbytné k dlouhodobé ochraně těchto situací. V loňském a letošním roce jde především o část Obrazárny Pražského hradu, kde se nacházejí relikty nejstaršího českého kostela Panny Marie a jeho mladší přestavby a o areál pod právě zrekonstruovanou deskou třetího hradního nádvoří. Nejrozšířejší záchrannou akcí na Pražském hradě v letošním roce je výzkum v areálu někdejšího Ústavu šlechticů.

Výzkum v památkově chráněném území Staré Boleslaví, kde se celkově rekonstruuje silniční průtah a přilehlé plochy včetně komplexní přestavby inženýrských sítí, přinesl zatím rozsáhlý soubor běžné hmotné kultury našich

předků. Jde o desítky tisíc keramických zlomků, zvřecích kostí, o početné soubory drobných kostěných a železných předmětů. Z dalších pozoruhodných nálezů jmenujeme alespoň drobný soubor stavební keramiky z přelomu 12. a 13. století.

-hzk-

Současný výzkum paměti ve Fyziologickém ústavu AV ČR

Součástí tiskové konference Rady pro popularizaci vědy AV ČR konané dne 22. května byl referát MUDr. Jana Bureše, DrSc., člena Akademie věd USA, na téma Současný výzkum paměti ve Fyziologickém ústavu AV ČR.

Paměť je základní vlastností lidského vědomí, na níž závisí naše schopnost myslit a tvořit, i vzpomenout si, kde jsme nechali klíče. Epizodická paměť zaznamenává často do pozoruhodných podrobností běh našeho života, stmeluje naši osobnost a vymezuje její vztahy k okolnímu světu. Sémantická paměť zaznamenává vše, co víme o světě - od astronomie a analytické geometrie po anglická slovíčka a plán Prahy. Protože obsah epizodické a sémantické paměti jsme schopni si uvědomit, popsat nebo si představit, bývá označována jako paměť deklarativní. Paměť však obsahuje i dovednosti, jejichž osvojení si často neuvědomujeme (dovedeme mluvit, číst, jezdit na kole), stavby a věci, které považujeme za známé nebo nové, aniž dovedeme vysvětlit proč (poznáme, že přestaly tikat hodiny, že se něco změnilo na známém obraze). Tato paměť je označována jako nedeklarativní.

Je zřejmé, že výkonnost paměti výrazně ovlivňuje nejen duševní schopnosti člověka a jeho přístup ke vzdělání a náročné profesionální kvalifikaci, ale i každodenní život. Poruchy paměti jsou příznakem řady neurologických i psychiatrických onemocnění. V případě senilní demence Alzheimerova typu, která postihuje 2 % populace vyspělých zemí, pak příznakem hlavním. Není divu, že výzkum paměti stojí v popředí zájmu lékařů i psychologů, kteří chtějí poznat povahu paměťového záznamu a najít racionální způsoby léčby paměťových poruch. Protože základní paměťové funkce je možno studovat i u zvířat, probíhá analytický výzkum paměti na všech úrovních bádání, tj. od chemických procesů v nervových a gliovery buňkách, biofyzikálních vlastností buněčných membrán a míst mezi buněčných kontaktů (synapsí), změn organizace nervových sítí, systémové koordinace nervových

Matematický ústav AV ČR, pobočka Brno,
vypisuje konkurs

na obsazení dvou míst odborných vědeckých pracovníků. Požadavky: ukončené vysokoškolské vzdělání a předpoklady pro samostatnou vědeckou práci v oblasti základního výzkumu v matematice.

Nástup dle dohody. Přihlášky doložené životopisem, přehledem dosavadní odborné činnosti s případným doporučením nebo seznamem publikací, pošlete do 31. srpna 1996 na adresu ústavu - Žižkova 22, 616 62 Brno.

center a obvodů až po vlastní projevy chování celého organismu. Soustředěný výzkum posledního desetiletí vedl k poznání, že paměťová stopa spočívá ve změně vztahu mezi neurony, tj. v zeslání přenosu nervových impulsů na jedných a jeho oslabení na jiných uzlech neuronových sítí. Alespoň některé mechanismy těchto změn byly objasněny na molekulární a buněčné úrovni. I když v mozku nemí žádné centrum paměti, informace uložené v deklarativní paměti prochází hippokampem a jinými útvary spánkového laloku mozku. Dosavadní stupeň poznání neumožňuje uvažovat o zlepšení normální paměti, ale naznačuje možnosti preventivních a léčebných postupů při paměťových poruchách způsobených degenerativními chorobami (Alzheimer, Parkinson) nebo cévním a traumatickým poškozením mozku.

Fyziologický ústav AV ČR přispívá k hlavním směrům světového výzkumu těchto otázek. Jednotlivé pracovní skupiny se zabývají molekulárními a synaptickými mechanizmy nervové plasticity, která je podkladem tvorby pamětních stop (prof. Vyskočil, dr. Vyklický), pokouší se kompenzovat poruchy paměti transplantací embryonální nervové tkáně a posílením regeneračních schopností neuronu (dr. Valoušková), studuje nervový podklad podmíněné chufotové averze, životně významného podmíněného reflexu chránícího organismus před požitím toxickej potravy (dr. Křivánek, dr. Bielavská), sleduje vznik motorických dovedností, spočívajících ve vytváření neobvyklých souhybů funkčně nezávislých svalových skupin (doc. Brožek), zkoumá prostorovou paměť zvířat, která je modelem lidské deklarativní paměti a umožňuje přímo zachytit momentální reprezentaci vnějšího světa v činnosti jednotlivých nervových buněk (dr. Bureš). Výzkum podporovaný českými i zahraničními granty probíhá v těsné spolupráci s pražskými vysokými školami a zahraničními vědeckými pracovišti, většinou za přímé účasti zahraničních badatelů. □

Knihovna Akademie věd České republiky oznamuje, že v prázdninovém období nabízí služby svým uživatelům denně od 9 do 17 hodin.

Vzhledem k uzavření Národní knihovny z důvodu rekonstrukce nabízí Knihovna Akademie věd své služby též čtenářům Národní knihovny s tím, že v tomto období bude v Knihovně Akademie věd uznáván čtenářský průkaz vystavený Národní knihovnou.

Věstník AV ČR

dvojčíslo 1-2/95, je možné objednat na adresu:
Věstník AV ČR, Národní 3, 111 42 Praha 1

Výběrové řízení

Archiv Akademie věd České republiky vypisuje výběrové řízení na obsazení těchto míst

1. odborný, resp. vědecký pracovník - ARCHIVÁŘ se zájmem o dějiny vědy

2. KNIHOVNÍK - KNIHOVNICE se znalostí práce na PC

Předpoklady: vzdělání příslušného směru, výtána praxe v archivnictví

Přihlášky adresujte k rukám ředitele Archivu AV ČR, V Zámcích 56/76, Praha 8.

Reditel Kanceláře Akademie věd České republiky vyhlašuje výběrové řízení na místo

1) vedoucího sekretariátu Rady pro zahraniční styky

Požadavky: vysokoškolské vzdělání, znalost AJ, příp. další jazykové znalosti, organizační schopnosti a zkušenosti, morální bezúhonnost.

2) vedoucího ekonomického odboru

Požadavky: vysokoškolské vzdělání ekonomického směru, znalost financování rozpočetových a příspěvkových organizací, organizační schopnosti a zkušenosti, morální bezúhonnost.

3) vedoucího servisního odboru

Požadavky: vysokoškolské vzdělání právního zaměření, znalost majetkoprávní problematiky, investorské a inženýrské činnosti, zkušenosti s provozem ubytovacích a stravovacích zařízení, organizační schopnosti, morální bezúhonnost.

Přihlášky se stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci a s přehledem dosavadní praxe přijímá do 14 dnů po uveřejnění tohoto oznámení Kancelář Akademie věd České republiky, sekretariát ředitele, Národní tř. 3, 111 42 Praha 1, (telefon: 24 24 05 05).

Nadace Český literární fond

V nedávné době vydala Nadace Český literární fond výroční zprávu o činnosti za rok 1995. Základní poslání Nadace spočívá v široce pojaté podpoře vznikajících děl literatury, vědy, divadla, filmu, rozhlasu, televize a zábavního umění. Prostřednictvím sedmi výborů tvůrčích sekcí poskytuje podpory, stipendia, příspěvky různého druhu na cesty k prezentaci tvůrčích výsledků, k rozšíření odborných znalostí, na podporu tvorby a výjimečně i příspěvky sociální. Kromě toho udrží každoročně ceny a tvůrčí odměny za vynikající díla, podporuje kulturní časopisy a přispívá na vydavatelské a jiné umělecké projekty.

Předsedou Nadace byl v roce 1995 prof. Zdeněk Sirový, po jehož smrti převzal tu funkci **Rudolf Zeman**.

HLavní příjmy a zisky Nadace pocházejí z dlouhodobých termínovaných vkladů, z obchodů s cennými papíry a z investic do kulturních zařízení. Výnosy z vkladů nejsou tak vysoké, aby pokryly výdaje, a výnosy z investovaných prostředků mají dlouhodobější časovou perspektivu. Proto i ekonomické výsledky Nadace v roce 1995 naznačují, že v nejbližších letech bude obtížné zajistit vyrovnanost příjmů a výdajů. Přesto se podařilo udržet základní jmění v hodnotě předcházejícího roku.

Sekce pro vědeckou a odbornou literaturu (předseda prof. MUDr. J. Blahoš, DrSc.) se v roce 1995 sešla šestkrát a projednala 252 žádostí. Na cestovní příspěvky, poskytované na kongresy, sympozia, studijní cesty, pobytu a stáže, rozdělila 71 žadatelům celkem 441 300 Kč. Na publikace, periodika a projekty vynaložila 169 000 Kč, z čehož 6 příspěvků v hodnotě 87 000 Kč připadlo ústavům Akademie věd ČR. Za celý rok rozdělila tedy tato sekce pro potřeby vědy 610 300 Kč.

Akademie věd je zastoupena jak v Nadační radě, tak rovněž v Sekci pro vědeckou a odbornou literaturu a podílí se na různých aktivitách Nadace Český literární fond.

Svetozár Pantůček

Detektiv při práci aneb Nebojte se chemie

Stejně jako v minulých letech, bylo i letošní setkání s legendou světa chemie, Dr. Alfredem Baderem – tentokrát během jeho přednášky v Brdičkově posluchárně Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského – osvěžujícím zážitkem. Seminář probíhal pod názvem "Richard Anschutz, Archibald Scott Couper and Josef Loschmidt: A Detective at Work," téma ovšem vtahovalo do hry ještě další postavu vědeckého světa, německého chemika Augusta Kekulé.

Pan Bader, který za jeden z problémů dnešního světa považuje neoprávněnou hrůzu lidstva z chemie, se znova zabýval osobností významného chemika a fyzika, rodáka z Karlových Varů, Josefa Loschmidta, jehož prvenství v objevu cyklické struktury benzenu obětavě hájí proti obecně uznávanému otcovství Augusta Kekulé. Se zaujetím, které nepostrádá vtipu ani hravosti a je zjevně podněcováno Loschmidtovým českým původem (Tenkrát přece žádné Sudety neexistovaly...), říká Dr. Bader, narozený ve Vídni a vychovaný na jižní Moravě, rozvíjel americký vědec, podnikatel a milovník umění před přítomnými vpravdě detektivní příběh, jehož tajenka spočívá v nepochopitelnosti zcela zřejmého Loschmidtova prvenství i v jeho zřejmém nezájmu o jakýkoli boj o ně s akademicky výhodněji postaveným vědcem silného ega, Augustem Kekulé. Archibald Scott Couper, další vědec i oběť osudového nedorozumění, je novou postavou zajímavého dramatu z vědeckého světa, které se pan Bader snaží spolu s životopiscem Augusta Kekulé, Richardem Anschutzem a částečně i na vlastní pěst rozluštit.

Jeho úsilí má dobré výsledky nejen v dalším otevření příběhu, ale i v konkrétních skutečnostech: ke 175. výročí narození Josefa Loschmidta bylo díky Dr. Baderovi loni vydáno v Rakousku několik poštovních známk s krásnou jemnou tváří zapomenutého, v Čechách narozeného objevitele cyklické struktury benzenu.

Sylva Daničková

Na snímku Dr. Alfred Bader s manželkou Isabel. Foto Jiří Plechatý

NABÍDKA STIPENDIÍ JSPS

JSPS POSTDOCTORAL FELLOWSHIP FOR FOREIGN RESEARCHERS 1996

The terms and conditions of this fellowship program are as follows:

1. ELIGIBILITY

Candidates for this Fellowship must:

- 1) Hold a doctorate degree when the Fellowship goes into effect, which must have been received within six months prior to April 1, 1996.
- 2) Have arranged in advance his/her research plans with his/her Japanese host researcher.
2. DURATION AND COMMENCEMENT OF FELLOWSHIP
- 1) Fellowships are awarded for a period of 24 months. (If the nominee should not require a full 24 months for his/her research in Japan, he/she may propose a shorter fellowship tenure of at least 12 months).
- 2) Each Fellowship must begin within the 1996 Japanese fiscal year (April, 1996 through March 31, 1997).

3. TERMS OF AWARD

JSPS provides each Fellow with the following support:

- 1) A round-trip air ticket for the Fellow only
- 2) A monthly stipend of 270.000 Japanese Yen
- 3) A settling-in allowance of 200.000 Japanese Yen
- 4) A monthly housing allowance not to exceed 100.000 Japanese Yen
- 5) A monthly family allowance of 50.000 Japanese Yen if accompanied by dependents
- 6) Accident and sickness insurance coverage for the Fellow only

In addition, application may also be made for the Monbusho's Grant-in-Aid for JSPS Fellows (Tokubetsu Kenkyuin Shorei-hi) of up to a maximum of 1,500.000 Japanese Yen per year to cover cooperative research expenses such as for equipment, materials, supplies, and domestic travel. Grant applications must be prepared by the Fellow's host researcher and submitted through the host institution.

4) HOST RESEARCH INSTITUTIONS

Fellows must conduct their research at Japanese universities, inter-university research institutes, or other research facilities approved by JSPS.

5) SELECTION PROCEDURE

JSPS select awardees based on nominations submitted by the foreign nominating authority.

Pro podání přihlášek jsou určena tato data:

- 1) 1. červenec 1996
- 2) 30. září 1996
- 3) 31. prosinec 1996

Formuláře jsou k dispozici u Dr. Dvořáka, Sekretariát Rady pro zahraniční styky AV ČR, Národní třída 3, 111 42 Praha 1 II. patro, č. dveří 212B (telefon 242 40 581, fax: 242 40 531, e-mail <ddvorak@kav.cas.cz> nebo <ddvorak@mbox.cesnet.cz>. □

Čestná oborová medaile J. Heyrovského za zásluhy v chemických vědách byla předána 2. 5. 1996 Dr. Aenor Suzuki, profesoru bioorganické chemie na zemědělské fakultě a viceprezidentu The University of Tokyo, Japonsko.
Foto Jiří Plechatý

ší než 150 K (-123 °C). Takové teploty lze již snadno dosáhnout v laciném kapalném dusíku a jedna ze zábran masového využití supravodivů tím byla odstraněna. Vysokoteplotní supravodivosti je ve Fyzikálním ústavu AV ČR věnována značná pozornost, a to jak technologií supravodivých materiálů, měření fyzikálních vlastností a jejich interpretaci, tak i výrobě (v rámci Technologického centra AV ČR) supravodivých keramik pro aplikace.

Prof. J. Bednorz během svého pobytu v Praze přednesl v Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR přednášku na téma "Novel Oxide Superlattices by Oxygen Intercalation". Při setkání s pražským primátorem dr. J. Koukalem převzal Pamětní medaili hl. města Prahy.

Prof. J. Bednorz (druhý zprava) si prohlíží zařízení Fyzikálního ústavu AV ČR v doprovodu jeho vedoucích pracovníků
Foto Renata Louvarová

Návštěva prof. J. G. Bednorze ve Fyzikálním ústavu AV ČR

Koncem května navštívil Fyzikální ústav AV ČR nositel Nobelovy ceny za fyziku prof. J. Georg Bednorz (nar. v roce 1950). Vystudoval krytalografii na univerzitě v Münsteru, doktorát získal na ETH (Eidgenössische Technische Hochschule) v Curychu a v současné době pracuje ve výzkumné laboratoři firmy IBM v Curychu. Společně s prof. K. A. Müllerem získal v roce 1987 Nobelovu cenu v oblasti fyziky za objev vysokoteplotní supravodivosti (1986). Supravodivé látky mají již nyní praktické využití (např. supravodivé magnety) a mohly by znamenat další technickou revoluci (např. přenos elektrického proudu beze ztrát, superrychlé vlaky), kdyby jev supravodivosti neexistoval jen při velmi nízkých teplotách pod tzv. kritickou teplotou T_c (do roku 1986 to bylo $T_c = 23$ K, tj. -250 °C, u materiálu Nb₃Ge). Bednorzův a Müllerův objev supravodivých látek zcela nového typu (tzv. kysličníkových perovskitů) znamenal zásadní obrat v této oblasti výzkumu. Tím byla otevřena cesta k přípravě vysokoteplotních supravodivých kysličníkových keramik, z nichž některé mají T_c vyš-

Ze zahraniční vědy

Vědcům z pennsylvánské univerzity se podařilo přes vstupní chromofor zavést do krátkého úseku molekulového fotonického "drátu", tvořeného řetězcem porfyrinových molekul, optický signál a z konce řetězce jej opět vyvést. Když pak k řetězci bočně připojili další porfyrinový kruh s atomem hořčíku v centrální pozici, vytvořili molekulový přepinač, který změnou oxidačního stavu hořčkového atomu předávání signálu podél porfyrinového řetězce dovoloval nebo znemožňoval.

J. Am.Chem Soc., 118, 1996

Statistické rozbory vlivu malých pozadových dávek (od záření ze zemské kůry, radonu i kosmického záření) jsou někdy rozporuplné. Různí odborníci hodnotí různě procento smrtelných onemocnění, které je tomuto ozáření přisuzováno. Z půl milionu lidí, kteří v Anglii a Walesu ročně zemřou, může 19 tisíc umírtit mít souvislost s ozářením pozadovými dávkami. Avšak v Cornwallu, který má v důsledku žulového podloží zvýšené dávky pozadového ozáření, byla při statistickém rozboru zjištěna i zvýšená střední doba života. Tento protichůdný výsledek však může souviset s vyšším životním standardem obyvatel Cornwallu. Jinak je úrovní ozařování ze zemské kůry přisuzován významný vliv na mortalitu u člověka.

New Scientist, květen, 1996
-jch-

Akce ústavů AV ČR - červenec 1996

43. mezinárodní setkání klínopisců a archeologů starověké Mezopotámie

Pořadatel: Náprstkové muzeum, Orientální ústav AV ČR a Ústav starověkého Předmísta Východu Filozofické fakulty UK Praha

Termín: 1. - 5. 7.

Místo konání: Praha, Filozofická fakulta UK, Palachovo nám.

Letní univerzita – Liblice 1996

Pořadatel: Filozofický ústav AV ČR, brněnská Vzdělávací nadace Jana Husa a pařížská Asociace Jana Husa

Termín: 7. - 12. 7.

Místo konání: Liblice

Pražská matematická konference 1996

Pořadatel: Matematický ústav AV ČR, Matematicko-fyzikální fakulta UK, Ústav informatiky a výpočetní techniky AV ČR a Jednota českých matematiků a fyziků ve spolupráci s Nadací Patriae

Termín: 8. - 12. 7.

Místo konání: Praha, hotel Pyramida

37th Microsymposium (Bio)degradable Polymers: Chemical, Biological and Environmental Aspects

Pořadatel: Ústav makromolekulární chemie AV ČR

Termín: 15. - 18. 7.

Místo konání: Praha, Ústav makromolekulární chemie AV ČR

EVEQ '96

Pořadatel: Matematický ústav a Matematicko-fyzikální fakulta UK

Termín: 15. - 19. 7.

Místo konání: Praha, Matematicko-fyzikální fakulta, Troja

UNESCO Course on Limnology

Pořadatel: Botanický ústav AV ČR a Limnologický ústav Rakouské akademie věd v Modsee

Termíny: 15. - 21. 7. České Budějovice

22. - 28. 7. Lanžhot

□

Kaleidoskop

Nadace HONDA přijímá nominace kandidátů (jednotlivců i institucí) na cenu pro rok 1997 za významný aplikovatelný objev v oborech vztahujících se k **eko-technologiím**. Cena se uděluje od roku 1980, v posledních letech ji získali prof. Otto Frei (Univ. Stuttgart, architektura), Dr. M. S. Swaminathan (předseda Mezinárodní společnosti pro mangrovové ekosystémy), prof. H. Haken (Univ. Stuttgart, synergetika), prof. K. Horikoshi (Univ. Tokyo, biologie alkalifilních mikroorganizmů), prof. B.B. Mandelbrot (Yale Univ., fraktalová teorie). Své návrhy prosím adresujte doc. RNDr H. Illnerové, DrSc., nebo Ing. K. Jungwirthovi, DrSc., Kancelář AV ČR, Národní 3, Praha 1.

I. mezinárodní salon audiovizuální techniky v archeologii **Archeoexpo** a VI. kolo filmové přehlídky **Archeofilmfest** se bude konat ve Forli 11.- 15. září 1996.

4. mezinárodní konference **SCICOMM** se bude konat 11.- 13.11. 1996 v Melbourne. Hlavní téma: vnímání úlohy vědy veřejnosti; řešení možných konfliktních situací mezi odbornou sférou a veřejností; obavy veřejnosti z potenciálních rizik vědeckých objevů (nové chemikálie, genetické manipulace apod.); úloha vědy v udržitelném rozvoji, včetně rizik vyvolaných novými objevy; zapojení veřejnosti do vývoje sdělováním nových poznatků; využití současných možností globální komunikace v dalším rozvoji vědy.

Euro-CASE (European Council of Applied Sciences and Engineering) vypisuje ceny za nové produkty informační techniky (**ITEA** – Information Technology European Awards): tři velké ceny po 200 000 ECU a dvacet pět cen po 5 000 ECU. Do soutěže lze přihlásit i prototypy. Podmínky soutěže a výroční zpráva Euro-CASE za rok 1995 jsou k nahlédnutí na adrese uvedené dole.

Mezinárodní postgraduální program Zemědělské univerzity ve **Wageningen** (Holandsko) od září 1998 je k nahlédnutí na adrese uvedené dole.

Není-li uvedeno jinak, je původní zdroj informace k nahlédnutí u paní A. Štysové, Kancelář AV ČR, Národní 3, Praha 1, telefon 24 22 03 84, linka 480.

FINANČNÍ PODPORY VĚDECKÝCH VÝMĚN MEZI FRANCOUZSKÝMI A ČESKÝMI VÝZKUMNÝMI PRACOVÍSTI POSKYTOVANÉ FRANCOUZSKÝM VELVYSLANECKVÍM V ČESKÉ REPUBLICE

Jedním ze stálých poslání, které se snaží plnit francouzské velvyslanectví v Praze, je podpora česko-francouzské vědecké spolupráce. Finanční podpora společných výzkumných projektů se uskutečňuje v následujících formách:

1. **Pobyty francouzských vědců v České republice** formou úhrady cestovného z Francie do Prahy. Náklady na pobyt velvyslanectví nehradí.

2. **Studijní pobuty českých vědců ve Francii** (maxim. 1 měsíc pobytu ročně) jsou podporovány formou úhrady pobytových výdajů ve Francii (včetně diet). Náklady na cestovné v tomto případě velvyslanectví nehradí.

K podání žádosti o uvedené finanční podpory (možné kdykoliv v průběhu roku 1996) jsou nezbytné tyto náležitosti:

- **doklad prokazující existující spolupráci s francouzským výzkumným pracovištěm** (stačí stručná anotace společného projektu s uvedením jmen řešitelů a vedoucích obou laboratoří či výzkumných ústavů, data zahájení projektu a seznamu společných publikací)

- **zvací dopis** podepsaný ředitelem partnerského výzkumného pracoviště v kopii adresovaný francouzskému velvyslanectví v Praze s **upřesněním jména zvaného vědeckého pracovníka**, data a délky pobytu, stručnou charakteristikou daného projektu, spolu se seznamem publikací z posledních pěti let – to vše nejpozději 1 měsíc před plánovaným datem výjezdu

- vědecký pracovník, který má studijní pobyt realizovat, by měl osobně či telefonicky kontaktovat francouzské velvyslanectví v Praze a dodat své curriculum vitae

- žádost musí být podána nejpozději 1 měsíc před datem předpokládaného výjezdu.

O podrobnější informace je možné požádat osobně či telefonicky pana Davida FETSCHE, zástupce vědeckého ataše francouzského velvyslanectví v Praze nebo pana Sylvaina PRINTZE na adresu

AMBASSADE DE FRANCE EN RÉPUBLIQUE TCHEQUE

Service Culturel, Scientifique et de Coopération

Štěpánská 35

111 21 Praha 1

tel.: 02/ 24 21 40 32

24 21 66 61

Dr. J. Tesařová

NOVÉ KNIHY

Academia

● Josef Polišenský: Komenský, muž labyrintů a naděje, Academia 1996, 220 stran, váz. s přebalem, cena neurčena.

Racionální výklad života a díla J. A. Komenského, který se opírá o dlouholeté studium pramenů nášeho předního historika. Kniha shrnuje nejen dosavadní poznatky o této významné osobnosti českých a světových dějin, ale doplňuje její portrét například o otázky vztahu Komenského k Regentské republice nizozemské apod. Monografie je určena historikům, pedagogům, studentům, i širokému okruhu čtenářů.

Historia nova, ed. ÚSD

● Milan Otáhal - Alena Nosková - Karel Bolomský: Svědectví o duchovním útlaku 1969 - 1970. 148 stran, 50,- Kč.

Kniha dokumentů o "normalizaci" v kultuře, umění, vědě, školství a masových sdělovacích prostředcích.

● Vladimír Just: Poklona není můj obor, Academia 1996, 250 stran, brož. lamino, cena neurčena.

Břitkost sdělení, přímočarost názorů a kvalita autorovy mateřtiny, to vše přináší výbor z Justových novinových a časopiseckých článků a statí, publikovaných od jara 1990 do podzimu 1995. Neobyčejná šíře záběru poskytuje autorovi i přes časovou platnost námětů prostor k zamýšlením mnohem nadčasovým.

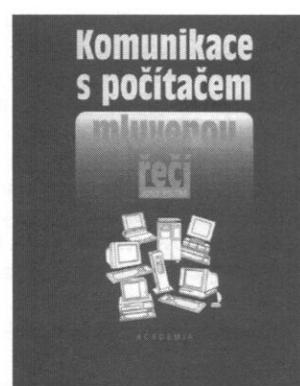
● Josef Sutka: Komunikace s počítacem mluvenou řečí, Academia 1996, 287 stran, váz., cena neurčena.

Tato ojedinělá publikace podává ucelený pohled na současné řešení podstatných problémů, které se v systémech komunikace člověka s počítacem objevují. Kniha je určena zejména studentům, doktorandům a absolventům vysokých škol technického a přírodnovědného zaměření, ale i všem ostatním zájemcům.

Komunikace s počítacem

mluvenou řečí

● Milan Otáhal: Opozice, moc, společnost 1969 - 1989. Příspěvek k dějinám "normalizace". 124 stran, 50,- Kč.

Syntetické zpracování vývoje v období "normalizace" a jeho vyústění v demokratickou revoluci, opírající se o archivní výzkumy a literaturu.

DARY NAKLADATELŮ KNIHOVNĚ AV ČR

● Stavební přehled '96/'97, ABF Praha ve spolupráci s ABF Slovenská 1996, 924 stran, brož. lamino, cena neurčena.

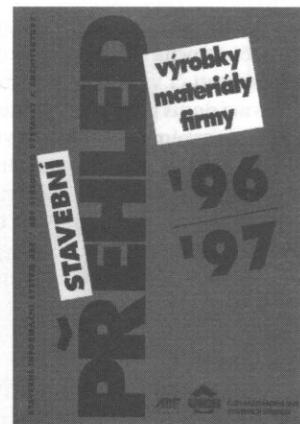
19. vydání publikace "Stavební přehled - výrobky, materiály, firmy", je součástí Stavebního informačního systému ABF. ABF, Středisko výstavby a architektury, shromažďuje, publikuje a rozsílá informace potřebné pro lidi činné ve stavebnictví, vydává pro ně periodické i neperiodické publikace, pořádá výstavy a veletrhy, firemní dny, soutěže, sympozia, semináře apod. Stavební přehled '96/'97 obsahuje údaje o 10 074 výrobcích.

● Karel Hausenblas: Od tvaru k smyslu textu, Filozofická fakulta UK, Praha 1996, 226 stran, brož. lamino, cena neurčena.

Do souboru zahrnuli autoři Alešna Macurová a Petr Mareš studie a články koncipované v období, které následovalo Hausenblasovu syntetickou práci "Výstavba jazykových projevů a styl" (1971). Autoři se orientovali na texty klíčové, podstatné z hlediska rozvoje nauky o textu a stylu, i z hlediska rozvoje styčných disciplín.

● Dějiny města Ústí nad Labem, Město Ústí nad Labem 1995, váz. s přebalem, cena neurčena.

Kniha kolektivu autorů za redakce Kristiny Kaiserové a Vladimíra Kaiserova provádí čtenáře dějinami města od pravěkých počátků až do současnosti - slovem i obrazem. Ústí nad Labem bylo do roku 1945 městem převážně německým, s nepřehlédnutelnou českou menšinou. Nově příchozí obyvatelé poválečné doby se museli s městem teprve sžívat. Přesto, a navzdory proklínámu životnímu prostředí, začali svoje město milovat a mnozí se dokonce stali ústeckými patrioty.

DĚJINY MĚSTA

ÚSTÍ NAD LABEM